Riachtanais le hAghaidh Cumarsáide

Trasna an churaclaim, ag leibhéal atá fóirsteanach dá n-ábaltacht, ba chóir go gcuirfí ar chumas daltaí scileanna a fhorbairt in:

Leibhéil de Dhul Chun Cinn sa CHUMARSÁID trasna an churaclaim sna Gaelscoileanna: Eochairchéim 3

Úsáidtear na dathanna sa doiciméad seo le cuidiú leat dul chun cinn sna Riachtanais a leanúint trasna na leibhéal.

Lena Úsáid don Chéad Uair 2012/13

Riachtanais le hAghaidh Cumarsáide	Leibhéal 1	Leibhéal 2
Éisteacht, Tuiscint agus Labhairt Ba chóir go gcuirfí ar chumas daltaí:	**I gcásanna coitianta, agus iad ag éisteacht le agus ag freagairt do réimse de spreagthaigh, tig le daltaí:**	**I gcásanna coitianta, agus iad ag éisteacht le agus ag freagairt do réimse de spreagthaigh, tig le daltaí:**
• éisteacht le plé, míniúcháin, rólghlacadh agus cur i láthair, iad seo a thuiscint agus a bheith rannpháirteach iontu;	• éisteacht le faisnéis a thuiscint agus a fháil; • ról duine eile a ghlacadh; • miniúcháin ghairide agus plé simplí a thuiscint; • treoracha gairide simplí a thuiscint agus a leanúint;	• príomhphointí comhrá agus míniúchán a shainaithint; • páirt a ghlacadh i rólghlacadh, ag idirghníomhú le daoine eile; • éisteacht le treoracha agus iad a thuiscint agus a leanúint go céimníoch;
• ráitis a thabhairt, ceisteanna a chur agus freagairt do dhearcthaí daoine eile;	• ceisteanna a chur agus a fhreagairt ar mhaithe le faisnéis faoi leith;	• plé a leanúint, cur leis an phlé agus gnásanna comhrá a chomhlíonadh; • ceisteanna a chur le tuiscint a fhorbairt;
• faisnéis, smaointe, barúlacha, mothúcháin agus samhluithe a chur in iúl ag úsáid stór focal atá ag leathnú;	• stór focal simplí óna n-eispéiris féin a úsáid le cur síos ar smaointe agus ar mhothúcháin;	• stór focal ginearálta a úsáid le smaointe, samhluithe agus barúlacha a chur in iúl;
• a gcuid cainte a struchtúrú le go dtuigfidh daoine eile a gcuid smaointe;	• iarracht a dhéanamh labhairt ar a gcuid eispéireas féin;	• imeachtaí a chur in ord agus míniúchán a thabhairt;
• labhairt go soiléir agus dóigheanna labhartha a oiriúnú don lucht éisteachta agus don chás;	• labhairt go hinchloiste le go gcluinfear agus le go dtuigfear iad;	• labhairt go soiléir le go gcluinfear agus le go dtuigfear iad;
• dóigheanna neamhbhriathartha a úsáid le smaointe a chur in iúl agus le haird an éisteora a tharraingt.	• teagmháil súl a dhéanamh ar mhaithe le tuiscint agus seal a ghlacadh i gcomhrá.	• comharthaíocht choirp a úsáid le rannpháirtíocht a chur in iúl.

Riachtanais le hAghaidh Cumarsáide	Leibhéal 1	Leibhéal 2
Léitheoireacht Ba chóir go gcuirfí ar chumas daltaí:	**Agus iad ag tabhairt faoi théacsanna* trí léitheoireacht mhúnlaithe, léitheoireacht i gcomhpháirt agus léitheoireacht faoi threoir, tig le daltaí:**	**I réimse de théacsanna* gairide simplí, ag léamh os ard agus go ciúin, tig le daltaí:**
• réimse de théacsanna* a léamh ar mhaithe le faisnéis, smaointe agus sult;	• tuiscint ar an bhrí a bhaineann le cló, pictiúir agus íomhánna a léiriú;	• imeachtaí agus faisnéis a thuiscint, a athinsint agus seicheamh a dhéanamh dá réir;
• réimse de straitéisí a úsáid le léamh le neamhspleáchas atá ag méadú;	• fuaimeanna agus siollaí a aithint i bhfocail; • a thuiscint go léirítear fuaimeanna le litreacha; • straitéisí léitheoireachta a úsáid;	• réimse de straitéisí léitheoireachta a úsáid;
• faisnéis a aimsiú, a roghnú agus a úsáid ó réimse foinsí;	• focail, comharthaí agus siombailí coitianta áirithe a aithint sa timpeallacht; • leideanna amhairc a úsáid le faisnéis a aimsiú;	• faisnéis a roghnú le ceisteanna a fhreagairt; • eolas bunúsach ar an aibítir a úsáid agus leideanna amhairc a úsáid le faisnéis a aimsiú;
• smaointe, imeachtaí agus gnéithe i dtéacsanna* a thuiscint agus a fhiosrú;	• teanga atá ar eolas a bhaineann le téacsanna* a úsáid;	• roinnt foirmeacha agus gnéithe de théacs* a aithint;
• fianaise ó théacsanna* a úsáid le barúlacha a mhíniú.	• ceisteanna a fhreagairt agus labhairt ar a bhfuil léite acu.	• ceisteanna a chur le soiléiriú a iarraidh; • barúlacha a chur in iúl agus tuartha a dhéanamh.

Riachtanais le hAghaidh Cumarsáide	Leibhéal 1	Leibhéal 2
Scríbhneoireacht Ba chóir go gcuirfí ar chumas daltaí:	**I ndiaidh scríbhneoireacht mhúnlaithe, scríbhneoireacht i gcomhpháirt agus scríbhneoireacht faoi threoir a dhéanamh, tig le daltaí:**	**I réimse d'fhoirmeacha, agus struchtúr agus eagrú simplí in úsáid, tig le daltaí:**
• labhairt ar obair, í a phleanáil agus a chur in eagar;	• labhairt ar a bhfuil siad ag dul a scríobh;	• labhairt ar a bhfuil siad ag dul a scríobh agus ar an dóigh a gcuirfidh siad an scríbhneoireacht i láthair; • athruithe a dhéanamh de réir critéir chomhaontaithe;
• faisnéis, brí, mothúcháin, samhluithe agus smaointe a chur in iúl ar dhóigh shoiléir eagraithe;	• smaointe, mothúcháin agus idéanna óna n-eispéiris féin a chur in iúl trí úsáid a bhaint as siombailí, pictiúir, focail, agus abairtí simplí;	• smaointe, mothúcháin agus idéanna óna n-eispéiris féin a chur in iúl, agus stór focal simplí in úsáid; • ciall áirithe don struchtúr agus don eagrú a léiriú;
• smaointe a fhorbairt, a chur in iúl agus i láthair i bhfoirmeacha agus i bhformáidí éagsúla, agus acmhainní traidisiúnta agus digiteacha in úsáid le haghaidh spriocghrúpaí agus cuspóirí difriúla;		• scríobh i bhfoirm áirithe;
• scríobh le cruinneas agus le hoilteacht atá ag méadú.	• tabhairt faoi scríobh focal le fuaim a cheangal le siombail; • tabhairt faoi eochairfhocail phearsanta a scríobh; • litreacha cás íochtair agus litreacha cás uachtair a dhéanamh.	• poncaíocht bhunúsach a úsáid; • focail choitianta agus focail atá ar eolas acu a litriú agus a scríobh go hinaitheanta; • peannaireacht inléite a dhéanamh.

*Nóta ar théacsanna: Tagraíonn téacsanna do smaointe a chuirtear in eagar le teachtaireacht a chur in iúl agus a chur i láthair i bhfoirmeacha scríofa, labhartha, amhairc agus siombalacha.

Leibhéil de Dhul Chun Cinn sa CHUMARSÁID trasna an churaclaim sna Gaelscoileanna: Eochairchéim 3

Lena Úsáid don Chéad Uair 2012/13

Úsáidtear na dathanna sa doiciméad seo le cuidiú leat dul chun cinn sna Riachtanais a leanúint trasna na leibhéal.

Leibhéal 3	Leibhéal 4	Leibhéal 5
I réimse de chásanna agus le haghaidh spriocghrúpaí agus cuspóirí éagsúla, tig le daltaí:	**I réimse de chomhthéacsanna agus cuspóirí éagsúla agus spriocghrúpaí difriúla á gcur san áireamh, tig le daltaí:**	**I réimse de chomhthéacsanna foirmiúla agus neamhfhoirmiúla agus le haghaidh cuspóirí éagsúla agus spriocghrúpaí difriúla, tig le daltaí:**
• éisteacht le faisnéis ar leith a fháil; • cloí le ról;	• éisteacht go haireach; • ról a fhorbairt;	• éisteacht le faisnéis agus smaointe ábhartha agus iad a shainaithint; • ionchur ábhartha a bheith acu i róil dhifriúla;
• príomhphointí plé a leanúint agus cur leis an phlé le tuiscint a chur in iúl; • ceisteanna a chur faoina gcluineann siad ar mhaithe le tuiscint iomlán a bhaint amach;	• cur le plé ar bhonn ábhartha; • ceisteanna a chur faoi dhearcthaí daoine eile agus freagra cuí a thabhairt orthu;	• a gcuid smaointe féin agus smaointe daoine eile a phlé; • ceisteanna a chur le smaointe a fhiosrú agus a fhorbairt;
• a mbarúlacha/smaointe a mhíniú; • stór focal atá ag méadú a úsáid;	• faisnéis, smaointe agus barúlacha a mhíniú go soiléir; • stór focal cuí a úsáid;	• cúiseanna taobh thiar de smaointe agus barúlacha a thabhairt; • faisnéis a chur in iúl go soiléir ag baint úsáid as stór focal cruinn;
• imeachtaí a chur in ord agus a bhfuil le rá acu a phleanáil;	• cur chuige maidir lena gcuid cainte a phleanáil;	• a gcuid cainte a struchtúrú go soiléir;
• an guth agus an tuin chainte a athrú;	• teicnící agus sainréim teanga a úsáid le haird an duine atá ag éisteacht a tharraingt;	• teicnící agus sainréim teanga a úsáid le haird an duine atá ag éisteacht a choinneáil;
• a thuiscint gur féidir go mbeidh tionchar ag comharthaíocht choirp ar an duine atá ag éisteacht.	• dóigheanna neamhbhriathartha a úsáid le haird an duine atá ag éisteacht a tharraingt.	• dóigheanna neamhbhriathartha a úsáid le spéis an duine atá ag éisteacht a choinneáil.
I réimse de théacsanna* atá ag éirí níos faide, le haghaidh cuspóirí éagsúla, ag léamh os ard agus go ciúin, tig le daltaí:	**I réimse de théacsanna* d'fhaid dhifriúla le haghaidh cuspóirí éagsúla, tig le daltaí:**	**I réimse de théacsanna* d'fhaid dhifriúla le haghaidh cuspóirí éagsúla, agus spriocghrúpaí níos leithne san áireamh, tig le daltaí:**
• príomhphointí agus faisnéis a thuiscint agus seicheamh a dhéanamh dá réir; • athinsint ina bhfocal féin le cruinneas ginearálta; • tuiscint níos leithne ar theanga agus ar stór focal a léiriú;	• tuiscint a léiriú trí eolas a shainaithint agus a achoimriú; • athinsint a dhéanamh; • teanga agus stór focal níos saibhre a aithint agus a thuiscint;	• tuiscint a léiriú trí fhaisnéis, smaointe agus mionsonraí a shainaithint agus a achoimriú; • saibhreas teanga agus stór focal cuí a úsáid;
• straitéisí léitheoireachta a roghnú agus a úsáid go neamhspleách;	• léamh go neamhspleách;	
• gnéithe eagrúcháin a úsáid, ord aibítre san áireamh, le fáisnéis a aimsiú agus a fháil;	• faisnéis ábhartha a aimsiú agus í a úsáid mar is cuí;	• faisnéis a roghnú agus a bhainistiú ó réimse d'fhoinsí;
• a thuiscint go bhfuil foirmeacha agus gnéithe difriúla de théacs* ann; • faisnéis ón téacs* a úsáid le tátail a bhaint;	• príomhghnéithe a aithint agus an bhaint atá acu le foirm agus cuspóir a thuiscint; • léirbhríonna a thuiscint agus roinnt bríonna intuigthe a aithint;	• cur síos ar theanga, struchtúr agus cur i láthair; • roinnt bríonna intuigthe agus meonta a thuiscint; • idirdhealú a dhéanamh idir fíric agus barúil;
• ceisteanna a chur agus a fhreagairt le tuiscint a leathnú; • barúlacha a chur in iúl agus fáthanna a thabhairt.	• barúlacha ar a bhfuil léite acu a mhíniú.	• tagairt a dhéanamh do théacs* le barúlacha a mhíniú agus conclúid a bhaint.
I réimse d'fhoirmeacha, le haghaidh cuspóirí ar leith, tig le daltaí:	**I réimse d'fhoirmeacha, le haghaidh spriocghrúpaí agus cuspóirí difriúla, tig le daltaí:**	**I réimse d'fhoirmeacha, le haghaidh spriocghrúpaí agus cuspóirí difriúla, agus cásanna foirmiúla san áireamh, tig le daltaí:**
• labhairt ar a gcuid scríbhneoireachta agus í a phleanáil; • feabhsuithe a dhéanamh ar a gcuid scríbhneoireachta;	• pleanáil a dhéanamh agus úsáid a bhaint as an phleanáil; • scríbhneoireacht a sheiceáil le feabhsuithe a dhéanamh sa chruinneas agus sa bhrí;	• athdhréachtú le cruinneas agus brí a fheabhsú;
• smaointe, mothúcháin, idéanna agus barúlacha a chur in iúl; • struchtúr agus ord a chur ar a gcuid scríbhneoireachta; • mionsonraí tacaithe a chur ar fáil; • stór focal cuí atá ag méadú a úsáid;	• smaointe, mothúcháin, idéanna agus barúlacha a chur in iúl, ag tabhairt fáthanna nuair is cuí; • scríbhneoireacht a struchtúrú, úsáid paragraf san áireamh; • brí a chur in iúl go soiléir, stór focal cuí agus leibhéal cuí mionsonraí in úsáid;	• stór focal cruinn a úsáid le hidéanna, faisnéis ábhartha agus barúlacha a chur in iúl; • scríbhneoireacht a struchtúrú go loighciúil soiléir;
• an fhoirm a úsáid mar is cuí;	• roghnú ó réimse d'fhoirmeacha agus iad a úsáid de réir mar is cuí;	• scríbhneoireacht a mheaitseáil le cuspóir agus spriocghrúpa; • faisnéis a chur i láthair go héifeachtach, stíl fhoirmiúil á húsáid san áit chuí;
• tús abairtí éasgúla a úsáid; • poncaíocht agus gramadach bhunúsach a úsáid go cruinn; • focail mhinice agus focail topaice a litriú agus a scríobh i gceart; • peannaireacht chruinn atá comhsheasmhach maidir le méid a dhéanamh.	• réimse de struchtúir abairtí a úsáid; • réimse de phoncaíocht a úsáid go cruinn; • gramadach agus litriú cruinn a úsáid bunús an ama.	• struchtúir abairtí a chruthú a chuidíonn le brí a chur in iúl; • réimse poncaíochta a úsáid go comhsheasmhach cruinn; • gramadach chruinn agus litriú cruinn a úsáid.

*Nóta ar théacsanna: Tagraíonn téacsanna do smaointe a chuirtear in eagar le teachtaireacht a chur in iúl agus a chur i láthair i bhfoirmeacha scríofa, labhartha, amhairc agus siombalacha.

Leibhéil de Dhul Chun Cinn sa CHUMARSÁID trasna an churaclaim sna Gaelscoileanna: Eochairchéim 3

Úsáidtear na dathanna sa doiciméad seo le cuidiú leat dul chun cinn sna Riachtanais a leanúint trasna na leibhéal.

Lena Úsáid don Chéad Uair 2012/13

Leibhéal 6	Leibhéal 7
I réimse de chomhthéacsanna foirmiúla agus neamhfhoirmiúla agus le haghaidh cuspóirí éagsúla agus spriocghrúpaí difriúla, tig le daltaí:	**I réimse leathan de chomhthéacsanna foirmiúla agus neamhfhoirmiúla, spriocghrúpaí neamhchoitianta san áireamh, agus le haghaidh cuspóirí éagsúla, tig le daltaí:**
• éisteacht le faisnéis chasta agus bríonna intuigthe a shainaithint; • plé a chur chun cinn i róil dhifriúla;	• plé a dhéanamh ar an dóigh a gcuirtear faisnéis agus smaointe casta in iúl; • cur le plé go sainiúil i róil dhifriúla;
• a dtuiscint ar smaointe daoine eile a chur i bhfocail, trí chur leis an phlé go cuí agus go fiúntach; • ceisteanna a chur le dúshlán smaointe daoine eile a thabhairt go mothálach;	• páirt áititheach a ghlacadh i gcinnteoireacht agus comhaontú agus dúshlán in úsáid;
• smaointe agus barúlacha casta a chur in iúl agus a chosaint; • faisnéis agus smaointe a mhíniú go soiléir, agus dóigheanna cuí in úsáid le tacú le príomhphointí;	• fianaise chuí ó réimse foinsí a úsáid le tacú lena mbarúlacha agus a n-argóintí;
• struchtúr agus ábhar na cainte a phleanáil agus a eagrú le bheith cruinn, loighciúil agus soiléir;	• faisnéis chasta a chur in iúl trína míniú do dhaoine eile ar dhóigh úrnua;
• teicnící agus sainréim teanga a úsáid ar mhaithe le héifeacht;	• teicnící agus sainréim teanga a úsáid le faisnéis chasta agus smaointe casta a chur i láthair go héifeachtúil;
• dóigheanna neamhbhriathartha a úsáid ar mhaithe le héifeacht.	• dóigheanna neamhbhriathartha a úsáid ar mhaithe le héifeacht.
I réimse de théacsanna* casta, agus spriocghrúpaí níos leithne san áireamh, tig le daltaí:	**Trasna réimse d'fhoinsí casta, agus spriocghrúpaí níos leithne san áireamh, tig le daltaí:**
• an dóigh a n-eagraítear agus a bhforbraítear príomhphointí, mionsonraí, nó idéanna a shainaithint; • saibhreas teanga agus scileanna aistriúcháin a úsáid;	
• léamh go criticiúil le comparáid a dhéanamh idir faisnéis ó réimse d'fhoinsí; • faisnéis a luacháil agus a oiriúnú;	• idirdhealú a dhéanamh idir na foinsí éagsúla ag aithint a n-ábharthachta; • faisnéis a shintéisiú ó réimse d'fhoinsí;
• éifeachtaí teanga, struchtúir agus cur i láthair a mhíniú; • intinní údair a shainaithint; • dearcthaí, línte réasúnaíochta agus claontacht a aimsiú;	• éifeachtaí teanga, struchtúr agus cur i láthair a mhíniú go cruinn;
• go leor fianaise cuí a úsáid lena n-idéanna agus lena mbarúlacha a chosaint;	• barúlacha a fhorbairt agus a leathnú, de réir fianaise atá bunaithe ar fhaisnéis agus a roghnaíodh go maith;
I réimse d'fhoirmeacha, le haghaidh spriocghrúpaí agus cuspóirí difriúla, cásanna foirmiúla agus cásanna neamhchoitianta san áireamh, tig le daltaí:	**I réimse d'fhoirmeacha, le haghaidh cuspóirí difriúla agus i gcomhthéacsanna difriúla, spriocghrúpaí fíora, cásanna foirmiúla agus cásanna neamhchoitianta san áireamh, tig le daltaí:**
• scríbhneoireacht a athdhréachtú ar mhaithe le héifeacht;	• roghanna idirdhealaitheacha a dhéanamh maidir le teanga ar mhaithe le héifeacht a chruthú;
• idéanna, faisnéis agus barúlacha a chur in iúl agus barúlacha a chosaint; • faisnéis agus fianaise a úsáid le tacú le hidéanna agus le barúlacha;	• idéanna agus barúlacha casta a chur in iúl ar dhóigh leanúnach fhorbartha; • faisnéis agus fianaise a úsáid le tacú lena gcuid idéanna, anailíse agus tátal;
• scríbhneoireacht a eagrú agus a chur i láthair ar mhaithe le héifeacht bheartaithe; • úsáid chuí a bhaint as stíl agus ton;	• stíl, ton agus cur i láthair a mheaitseáil ar mhaithe le héifeacht a chruthú;
• struchtúir abairtí a chuireann brí in iúl go soiléir a chruthú; • poncaíocht a úsáid ar mhaithe le héifeacht; • úsáid a bhaint as teanga agus abairtí casta.	• abairtí casta a chruthú ar mhaithe le héifeacht; • poncaíocht a úsáid ar mhaithe le héifeacht; • úsáid a bhaint as teanga agus abairtí casta.

*Nóta ar théacsanna: Tagraíonn téacsanna do smaointe a chuirtear in eagar le teachtaireacht a chur in iúl agus a chur i láthair i bhfoirmeacha scríofa, labhartha, amhairc agus siombalacha.